

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive sendt til statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Anden (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 54:

Forslag til folketingsbeslutning om beretning til Folketinget angående Nordisk Råds virksomhed i 1990-91.

Af Udenrigsudvalget.

(Fremsat 28/1 92. Første behandling 20/2 92).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Forslaget sattes til forhandling.

*Forhandling***Kirsten Madsen (FP):**

Fremskridtspartiet skal indstille, at Nordisk Råd nedlægges, og indstiller ligeledes beretningen til forkastelse. Vi ønsker ikke at tillægge rådet større beføjelser i form af budgetkompetence eller lade det overgå til at være en slags udenrigsudvalg, hvilket man forsøger at lægge op til. Man bryster sig meget af, at man har brugt mest tid på EF/EFTA-forholdet i det år, der er gået, og det synes vi er at gå ind på det udenrigspolitiske område. Yderligere ønsker man, at Nordisk Råd skal være et beslutende udenrigspolitisk organ, og det kan vi kun tage skarp afstand fra.

Vi indstiller beslutningsforslag nr. B 54 til forkastelse.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslaget til folketingsbeslutning vedtoges med 110 stemmer (S, KF, V, SF, CD, RV og KRF) mod 6 (FP).

Formanden:

Om denne vedtagelse vil der nu blive givet meddelelse til ministeren for nordisk samarbejde og Nordisk Råds danske delegation.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Anden behandling af lovforslag nr. L 145:

Forslag til lov om ændring af lov om forbud mod handel med Den Sydafrikanske Republik.

Af udenrigsministeren (Ellemann-Jensen).

(Fremsat 6/12 91. Første behandling 11/12 91. Betænkning 18/2 92).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslaget og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

*Forhandling***Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):**

Den 11. december 1991 fremsatte jeg her i Tinget et lovforslag, som sigtede på at indbygge en dispensationsadgang i loven om forbud mod handel med Sydafrika, og efter førstebehandling gik forslaget til Udenrigsudvalget, hvor sagen har ligget siden.

Det resultat, som et flertal i udvalget har arbejdet sig frem til, er set med regeringens øjne utilstrækkeligt. Ændringsforslaget, som støttes af et flertal i udvalget, begrænser adgangen til dispensation til alene at omfatte produktet vermikulit, og jeg må altså sige, at ud fra et juridisk synspunkt er det principielt meget betænkeligt at udforme retsregler, der regulerer enkeltpersoners, enkeltprodukters eller en enkelt virksomheds forhold. Retsregler bør udformes generelt; hensynet til lighed for loven taler for det.

Hertil kan man også føje en mere praktisk betonet indvending: De interesser, der ligger bag ønsket om at tillade import af vermikulit, vil formentlig også kunne gøre sig gældende for andre produkter. Og forslagsstillerne erkender da også i bemærkningerne til ændringsforslaget, at det i almindelighed er uensigtsmæssigt at lovgive for en enkelt virksomhed. Man henviser til, at man forventer, at lovgivningen kun bliver af kortere varighed, og det håber jeg selvfølgelig også bliver tilfældet. Men hvis der nu i lyset af den seneste udvik-

[Udenrigsministeren]

ling i Sydafrika skulle vise sig nye hindringer, kan man da ikke afvise, at andre virksomheder også får behov for dispensation, og på baggrund af det foreliggende lovforslag må vi så i hvert enkelt tilfælde tage stilling til, om der skal laves en ny særlov. Det er altså ikke særlig praktisk, og det er i strid med helt grundlæggende, gode regler for lovgivningsarbejdet.

Jeg skal også minde om, at det ligger i regeringens lovforslag, at selv om man har en generelt formuleret dispensationsadgang, vil Udenrigsudvalget få forelagt de enkelte dispensationsansøgninger. Derfor regnede jeg det for en given ting, at der ville være flertal for at vedtage lovforslaget i den form, regeringen gav det fra starten, og jeg forstår ikke, at der pludselig kan tegne sig et flertal for dette meget upraktiske brud på almindelig god lovgivningsskik. Men for at der ikke skal herske forvirring om, hvad der sker, hvis man vedtager ændringsforslaget, vil jeg sige, at uanset de principielle og praktiske indvendinger vil regeringen ikke forhindre, at man vedtager lovforslaget i den ændrede form, idet regeringen fra første færd – som man vil vide her i salen – har arbejdet for, at virksomheden Skamol A/S skulle sikres adgang til dispensation fra loven om forbud mod handel med Sydafrika. Men det er altså en dårlig og upraktisk måde, det nu sker på, og det er skuffende, at der har kunnet tegne sig et flertal for det.

Pernille Forchhammer (S):

I modsætning til udenrigsministeren er vi i Socialdemokratiet glade for, at det med det foreliggende ændringsforslag er lykkedes at løse virksomhedens problem, uden at vi samtidig svækker effekten af de resterende sanktioner mod Sydafrika.

Som ministeren var inde på, og som det fremgår af bemærkningerne til ændringsforslaget, er vi godt klar over, at det generelt er uheldigt med en så snæver lovgivning, som ændringsforslaget lægger op til. Når vi alligevel mener, at det er forsvarligt i denne sammenhæng, skyldes det fire ting:

For det første er der tale om en helt speciel sag. Virksomheden Skamol A/S har tidligere fået en dispensation og skulle samtidig forsøge at finde alternative leverandører af stoffet vermikulit, men dette har vist sig umuligt. Der findes ikke alternative leverandører.

For det andet er ændringsforslaget ikke formet som en »lex Skamol«, men som en »lex vermikulit«, hvilket betyder, at andre virksomheder i teorien også kan benytte denne undtagelsesbestemmelse. Ændringsforslaget virker derfor ikke konkurrenceforvridende mellem Skamol og eventuelle andre virksomheder i samme situation.

For det tredje lægger vi vægt på, at sanktionspolitikken generelt er under afvikling, at vi befinder os i en aftrappingsperiode og ikke i en optrappingsperiode. En udvidelse af undtagelserne er derfor ikke i modstrid med den generelle Sydafrikapolitik.

Endelig fremgår det af bemærkningerne, at vi ikke forventer, at undtagelsen vil få en særlig langvarig virkning. Vi håber og forventer alle, at vi måske allerede om en måneds tid kan skride til en afskaffelse af handelsboycotten, selv om jeg er enig med udenrigsministeren i, at den sidste tids udvikling i Sydafrika godt kan give anledning til bekymring.

Alt i alt kan Socialdemokratiet på denne baggrund tilslutte sig ændringsforslaget. Hvis det vedtages, kan vi også tilslutte os lovforslaget som helhed, og jeg er glad for, at regeringen også kan gå ind for lovforslaget, selv om ændringsforslaget formentlig går igennem.

Agnete Laustsen (KF):

Hvis jeg skal se noget som helst positivt i den betænkning, som Udenrigsudvalget har afgivet, og dermed i det ændringsforslag, som et flertal indstiller til vedtagelse, skulle det da være – som udenrigsministeren også nævnte – at flertallet selv gør opmærksom på, at det i almindelighed er uhensigtsmæssigt at lovgive for en enkelt virksomhed, men at der er tale om et specielt produkt, og at lovgivningen forventes at blive af kortere varighed.

Jeg kan på den konservative gruppes vegne på det varmeste tilslutte mig forventningen om, at denne lov kun bliver af kort varighed. Vi er med en »lex Skamol«, en »lex vermikulit« – det er jo til syvende og sidst det samme – ude på et yderst betænkeligt skråplan rent lovgivningsmæssigt set. Allerede ved førstebehandling påpegede jeg, at vort ønske var en generel ophævelse af handels sanktionerne. Det står vi naturligvis ved, men da et flertal stadig blokerer for dette ønske, kan vi naturligvis støtte muligheden for at dispensere gene-

[Agnete Laustsen]

relt. Hvis andre virksomheder end Skamol A/S kan påvise et behov for et eller andet stof eller særlige leverancer fra Sydafrika, bør loven naturligvis også omfatte dette, og derfor kan vi ikke stemme for den indskrænkning af mulighederne, som ændringsforslaget er udtryk for.

Jeg finder Fremskridtspartiets holdning aldeles uforståelig. I bemærkningerne går man ind for total sanktionsophævelse, og samtidig støtter man Socialdemokratiets og SF's ændringsforslag, som totalt og aldeles begrænser mulighederne for at dispensere, undtagen med hensyn til ét produkt, som kun én virksomhed benytter. Hvis andre virksomheder nu skulle komme i samme situation, er Fremskridtspartiet altså det parti, som blokerer for en dispensation, medmindre man da igen vil lave en skræddersyet lov.

Vi stemmer derfor imod dette ændringsforslag, som begrænser den oprindelig foreslåede, generelle dispensationsadgang, men vi vil stemme for lovforslaget ved tredjebehandlingen, idet vi deler flertallets forventning om, at lovens gyldighed kun bliver af kortere varighed.

Formanden:

Der er lovlig megen samtale i sidegangen. Det har to virkninger: For det første er det svært at følge debatten, og for det andet er det stærkt søvndyssende!

Hanne Severinsen (V):

Der skal være lighed for loven, men nogle er altså åbenbart lidt mere lige end andre. Vi behandler nu et lovforslag, som kun gælder for én enkelt virksomhed, og i betragtning af, at udenrigsministeren jo netop lagde op til, at man kun ville give dispensationsmulighed, hvis der var flertal for det i Udenrigsudvalget, er det helt urimeligt, at man nu indskrænker lovgivningens bestemmelser, så de kun handler om vermikulit.

Navnlig må jeg sige, at det er helt besynderligt, at Fremskridtspartiet kan støtte dette ændringsforslag. Fremskridtspartiet er jo de første til at bebrejde regeringen, når den en gang imellem accepterer, at et flertal uden om regeringen lovgiver i enkeltsager, f.eks. i palæstinensersagen, hvor Fremskridtspartiet fører sig meget stærkt frem. Men her, hvor der er tale

om en enkelt virksomhed på Mors, som man gerne vil være gode venner med, foreligger der altså lige pludselig en anden situation.

Jeg synes, det er meget uheldigt, og jeg synes, man skulle have fastholdt det forslag, som udenrigsministeren først kom med. Det ville ikke have indebåret nogen fare i retning af, at udenrigsministeren kunne komme til at give importtilladelser i sager, hvor man ikke kunne blive enig med Udenrigsudvalget, men det ville dog i det mindste have set pænere ud. Men jeg kan altså se nu, at en gang imellem bliver Fremskridtspartiet åbenbart nødt til at gå på akkord med sin samvittighed, og når man læser Fremskridtspartiets bemærkninger i betænkningen og samtidig ser, at man i øvrigt stemmer for SF's ændringsforslag, må jeg sige, at der ikke er megen logik i det.

Ebba Strange (SF):

Som jeg fandt anledning til at give udtryk for på SF's vegne ved førstebehandlingen af udenrigsministerens forslag om en generel åbning for dispensationer fra handelssanktionerne mod Sydafrika, var SF modstander af det. Imidlertid havde vi forståelse for virksomheden Skamol A/S' specielle situation, men da vi på den anden side også var enige med udenrigsministeren i det juridisk betænkelige i at lovgive om en enkelt virksomhed, fik vi den gode idé at lovgive om et enkelt stof. Og det vil jo sige, at hvis andre virksomheder på samme måde som Skamol A/S har gjort sig ihærdige anstrengelser for at finde et erstatningsstof for vermikulit – hvis de i det hele taget bruger det; så vidt jeg ved, er det ikke tilfældet – er de naturligvis omfattet af loven.

Vi har naturligvis også spurgt udenrigsministeren under udvalgsarbejdet, om andre virksomheder skulle være i en lignende situation. Det har udenrigsministeren ikke været bekendt med, så sådan som det hele ligger nu, synes jeg ikke, der er noget forgjort ved, at vi vedtager det ændringsforslag, som ligger på bordet, og som jeg nu kan se at et flertal står bag.

Fru Hanne Severinsen snakker om lighed for loven, og det er da klart, at det er et overordnet, grundlæggende princip. Men der er jo uligheder mange steder i samfundet, og som sagt har vi undersøgt, om der skulle være andre virksomheder, der var i den samme situ-

[Ebba Strange]

ation, om andre stoffer var omfattet af den samme situation som vermikulit, og det har vi ikke kunnet få svar på. Så derfor har vi ingen bekymringer ved at fremsætte ændringsforslaget og stemme for dets vedtagelse. Vi er stadig væk modstandere af en generel dispensationsordning, så længe situationen i Sydafrika er så uafklaret, som tilfældet er, og også derfor anbefaler vi ændringsforslaget til vedtagelse.

Aage Brusgaard (FP):

Lad mig først sige, at vi er 100 pct. enige i regeringens lovforslag nr. L 145. Det står rent faktisk også at læse i vores betænkning bidrag, så ingen kan være i tvivl om, at vi ønsker at støtte forslaget.

Nu er det imidlertid sådan, at før et forslag kan blive ophøjet til gældende lov, skal der være flertal for det. Forslaget her blev fremsat den 6. december 1991, altså for flere måneder siden. Det har altså ikke været muligt for regeringen at skaffe flertal for selve loven, selv om der har været ca. 3 måneder til det. Derfor er vi gået ind for at undersøge mulighederne for, at Skamol A/S kan få lov til at importere vermikulit, og SF's ændringsforslag giver denne mulighed. Det har ikke været muligt for regeringen at få S og SF og tilsyneladende heller ikke De Radikale til at stemme for det oprindelige lovforslag nr. L 145, og derfor siger vi, at 30 ansatte i en virksomhed på Mors skal ikke være katebald i et spil om egoisme herinde. Det er ganske enkelt derfor, vi siger ja.

I princippet er vi ligeglade, om et lovforslag eller ændringsforslag kommer fra SF eller fra De Konservative, bare det er det rigtige forslag, som opfylder de ønsker, der bliver fremlagt. Det gør ændringsforslaget fra SF; derfor har vi altså indtaget den holdning, at vi siger ja, men vi har også klart understreget i betænkningen, at vi principielt er enige i, at vi skal nå frem til en generel ophævelse af forbudet mod handel med Sydafrika.

Jeg vil også godt lige nævne en avisartikel, jeg har klippet ud; jeg har mange, men denne er fra Erhvervsbladet, og den går helt tilbage til den 21. juni 1991, er altså næsten et år gammel. Den har overskriften »Skamol-fabrik flyttes måske til Tyskland«, og så nævner man alle de gode ting, regeringen vil gøre for at forhindre, at den flytter til Tyskland. Men til trods for, at der er gået 9 måneder siden da, er det

ikke lykkedes for regeringen at skaffe Skamol A/S den nødvendige dispensation, før man nu beslutter at fremsætte dette lovforslag.

Så vil jeg også godt sige – både til udenrigsministeren og til de ordførere, der var meget harme over, at vi ville støtte en særlov – at det bliver jo interessant, når vi kommer til næste punkt på dagsordenen, der drejer sig om lovforslag nr. L 211. Der står godt nok i betænkning bidraget, at regeringen vil stemme imod, men hvis den er så forarget og harmfuld over særlove, må den jo gå af. Man må gøre denne sag til et kabinetsspørgsmål og sige: Det her kan vi ikke acceptere, vi må udskrive valg på ting, der er os så inderligt imod.

Når vi støtter SF's forslag, skyldes det ganske enkelt, at alle partier her i Folketinget har sagt, at Skamol A/S skal have lov til at importere vermikulit. At man ikke har kunnet finde en løsning, selv om der er gået flere måneder, forstår vi ikke; derfor stemmer vi ganske enkelt for SF's forslag, og så er vi faktisk færdige med det pjat. Og vi håber, at hvis andre virksomheder kommer i samme situation og mangler en vare, vil der også blive flertal for at give dispensation her, indtil det generelle forbud mod handel med Sydafrika kan ophæves.

(Kort bemærkning).

Hanne Severinsen (V):

Hvorfra ved hr. Aage Brusgaard, at der ikke ville være flertal for regeringens forslag ved tredjebehandlingen? Der er faktisk tale om, at hvis Fremskridtspartiet havde fulgt sin overbevisning og stemt imod ændringsforslaget, ville der være flertal for regeringens forslag. Og eftersom i hvert fald Socialdemokratiet jo har gjort meget ud af at sige, at man ville redde Skamol A/S og faktisk heller ikke vil give mulighed for dispensation for flere virksomheder, end man selv ønsker i Udenrigsudvalget, ville Socialdemokratiet jo helt logisk være nødt til at stemme for forslaget ved tredjebehandlingen.

(Kort bemærkning).

Aage Brusgaard (FP):

Fru Hanne Severinsen spørger, hvorfra jeg kan vide, at der ikke ville være flertal ved tredjebehandlingen. Det kan jeg slet ikke vide. Jeg kan godt lide at spille kort, men jeg bryder mig

[Aage Brusgaard]

ikke om at spille hasard og slet ikke med 30 arbejdspladser, så derfor tog vi slet ikke den risiko. Vi stemmer ganske enkelt for ændringsforslaget, fordi vi ved, at så falder tingene på plads.

(Kort bemærkning).

Pernille Forchhammer (S):

For at der ikke skal være nogen som helst tvivl om, hvor Socialdemokratiet står i denne sag, bliver jeg nødt til at sige, at vi allerede ved førstebehandlingen tilkendegav, at vi ikke kunne støtte en generel dispensation som udformet i lovforslaget. Derfor er vi meget tilfredse med ændringsforslaget, og vi er glade for, at også Fremskridtspartiet vil støtte det, så vi kan hjælpe virksomheden Skamol A/S på Mors uden at svække den almindelige Sydafrikapolitik.

(Kort bemærkning).

Hanne Severinsen (V):

Hvis fru Pernille Forchhammer har lyttet til, hvad udenrigsministeren har sagt, ved hun også, at udenrigsministeren ikke kunne drømme om at give andre dispensationer end dem, som hun selv kunne være med til at give grønt lys for i Udenrigsudvalget. Derfor ville det være det samme i praksis, men vi ville i alt fald være sikre på at få en ordentlig lovgivning.

Jørgen Estrup (RV):

Nogle gange er man lidt mere stolt af at sidde i Folketinget end andre gange. Dette er en lille sag, der drejer sig om 30 arbejdspladser på Mors, og alligevel har det ikke været muligt at finde en rimelig løsning i fællesskab. Som hr. Aage Brusgaard siger, er der gået ganske lang tid, og man må jo tilføje, at den løsning, som regeringen har anvist, nemlig en generel dispensation, har man undervejs føjet nogle bemærkninger til, som unægtelig giver os andre indtrykket af, at den skulle bruges til noget andet end blot at redde den ene virksomhed, Skamol A/S.

Derfor var vi nogle stykker, der fandt på at snakke om den alternative mulighed, som ligger på bordet nu, en produktdispensation. Og hvis vi kan gøre det i fællesskab, er det jo ikke spor betænkeligt. En særlovgivning, som nogle vil kalde det, er jo kun betænkelig, når der er

tale om modstridende interesser, uenighed om, hvad der er den rigtige løsning. Hvis Folketingets partier i fællesskab havde kunnet sætte sig sammen for at finde en løsning på problemet, så man kunne komme videre, havde det hurtigt kunnet lade sig gøre. Men det har der ikke været vilje til, det har endog ikke været muligt at få en diskussion med regeringspartierne om den mulighed. I stedet har vi andre haft en klar fornemmelse af, at det nu var meget praktisk, hvis nogen ville gennemføre denne særlige »lex Skamol«, som den kaldes, for så kunne man jo gå ud og drille regeringen bagefter, og det ville egentlig være det rareste.

Jeg har stærkt på fornemmelsen, at der langt ind i regeringspartiernes kredse egentlig er dyb forståelse for, at flertallet handler, som man gør nu, og derfor synes jeg kun, at vi skal konstatere, at det åbenbart er den måde, det skal gøres på. Fra radikal side vil vi ikke forhindre nogen i at gennemføre en snæver lovgivning, der redder virksomheden Skamol A/S. Vi synes ikke, det er nogen køn løsning, men det er dog en løsning. Den havde været meget kønne, hvis vi kunne have gjort det i fællesskab.

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Jeg forstår slet ikke, hvad hr. Jørgen Estrup mener med, at der skulle være kommet ting frem, som viser, at forslaget skulle bruges til noget andet, men jeg vil da meget gerne vide, hvad det er for ting, der har vakt hr. Jørgen Estrups mistanke.

Nej, det er blevet sagt fra starten og gentaget her i dag, at vi vil alle sammen gerne hjælpe Skamol A/S. Det gør man altså ordentligvis ikke med speciallovgivning for denne virksomhed, men ved at lave en generel adgang, og så har jeg bestandig føjet til, at denne generelle adgang vil selvfølgelig ikke blive brugt i flæng, men kun efter en diskussion i Udenrigsudvalget i hvert enkelt tilfælde. Hvad vil man så have mere?

Det, der er problemet – for nu at forklare hr. Jørgen Estrups forargelse her – er jo bl.a., at Det Radikale Venstre ikke har kunnet melde klart ud. Hvis man fra Det Radikale Venstres side klart sagde: Jamen hvis bare vi kan være sikre på, at regeringen ikke vil fare ud og bruge den dispensationsadgang – og det har jeg jo sagt så sent som for et øjeblik siden – så kan vi støtte den ordentlige måde at løse det på. Så

[Udenrigsministeren]

kunne det jo være, at Fremskridtspartiet ikke havde mistet besindelsen og var hoppet på den fidus, SF har lagt frem, og så havde vi fået en ordentlig og praktisk regel, som regeringen på forhånd havde lovet ikke at misbruge – imod, hvad et flertal i Udenrigsudvalget ønskede.

Men det kan da nås endnu, hvis hr. Jørgen Estrup gør vold på sig selv og kommer med en klar melding om, hvad det er, han og Det Radikale Venstre vil i denne sag.

(Kort bemærkning).

Jørgen Estrup (RV):

Udenrigsministeren ved jo udmærket godt, at der har været skriftlige henvendelser fra mig om at få en forhandling om denne sag, men de førte ikke til noget.

Jeg henviser til, at udenrigsministeren i et svar til udvalget klart har givet udtryk for, at det, det drejer sig om med en sådan generel dispensationsadgang, er, som der står, at en ophævelse af sanktionerne i deres helhed nu er på den politiske dagsorden. Det kan vi andre ikke opfatte som andet, end at en sådan dispensationslovgivning skal bruges til at undergrave sanktionslovgivningen, og det synes jeg ikke vil være hensigtsmæssigt.

Hvis udenrigsministeren gerne ville have uddybet denne meget sparsomme kommentar i dette meget korte svar, havde der da været rig anledning til det; det har bestemt ikke skortet på opfordringer. Derfor kan jeg kun konstatere, at når det ikke var en fremgangsmåde, der kunne bruges – for der var jo ikke nogen af os, der havde lyst til at se en stribe af provokerede dispensationsansøgninger i udvalget – så var det den mest nærliggende mulighed, som nu bliver gennemført.

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Det kan da ikke være kommet som en overraskelse for hr. Jørgen Estrup, at regeringen gerne helt vil ophæve sanktionerne over for Sydafrika. Det kan ikke være en overraskelse.

Og nu skal jeg gentage for hr. Jørgen Estrup, langsomt, at det, regeringen giver tilsagn om, er, at får vi den ordentlige, generelle dispensation igennem i overensstemmelse med, hvordan man ordentligvis laver lovgivningen her i Folketinget, så lover vi, at vi ikke gennemfører dispensationer for nye produkter, før vi har diskuteret det i Udenrigsudvalget. Jeg vil oven

i købet føje til, at regeringen selvfølgelig ikke vil give dispensationer, som der måtte være et flertal imod i Udenrigsudvalget. Hvor meget mere og hvor meget klarere vil hr. Jørgen Estrup have det?

Det er sagt tidligere. Jeg har været rede til at sige det, hvis man ønskede at se mig i Udenrigsudvalget. Nu har hr. Jørgen Estrup hørt det fra det fornemste sted, det kan siges fra, nemlig Folketingets talerstol. Må jeg så bede om en klar melding fra hr. Jørgen Estrup? Vil hr. Jørgen Estrup på det grundlag støtte regeringens forslag med de garantier, jeg her har givet?

Hvis hr. Jørgen Estrup vil det, kan det være, at mod og mandshjerte vender tilbage til Fremskridtspartiet, så det også kan opføre sig fornuftigt og praktisk.

(Kort bemærkning).

Jørgen Estrup (RV):

Jeg synes, udenrigsministeren burde læse betænkningen. Det står meget klart i betænkningen, at Det Radikale Venstre vil stemme imod regeringens forslag, fordi vi af de svar, der er givet, måtte få det indtryk, at det i sidste ende var ministerens ansvar, om der skulle gives dispensation eller ej, uanset om det blev forelagt for Udenrigsudvalget eller ej.

Jeg synes, ministeren skulle overveje, om ikke stilen og fremgangsmåden i simple sager som denne her kunne ændres en smule, så vi ikke skal forhandle fra Folketingets talerstol, men kunne gøre det i ro og fred, inden vi nåede så langt.

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Jamen hvad er vigtigst for hr. Jørgen Estrup: At han vælger at lægge en misfortolkning ind i nogle skriftlige svar, han har fået, eller at han slår ørerne ud og hører, hvad der bliver sagt fra Folketingets talerstol?

Det kan ikke siges klarere, end det er sagt her, og det er det, jeg siger her, der gælder i denne sag, ikke hr. Jørgen Estrups misforståelser omkring fortolkningen af nogle skriftlige svar.

Jeg gentager altså: Hvis der er nogen som helst sammenhæng i hr. Jørgen Estrups argumentation i denne sag, må han støtte regeringens forslag med de garantier, der er givet her, og dermed kan De Radikale for en gangs skyld opleve at stive rygraden af hos Fremskridts-

[Udenrigsministeren]

partiet – det er en oplevelse, som hr. Jørgen Estrup ikke bør nægte sig selv.

(Kort bemærkning).

Hanne Severinsen (V):

Efter de oplevelser, vi nu har haft på det udenrigspolitiske område, må man indtrængende appellere til Folketingets partier om at lade al udenrigspolitisk paranoia fare. Man kan da ikke lade det, at man lider af paranoia, være afgørende for, hvordan man vil stemme; det afgørende må da være realiteterne i sagen.

(Kort bemærkning).

Aage Brusgaard (FP):

Jeg tror, at de fleste tilstedeværende herinde, også pressen og tilhørerne, nu kan forstå, hvorfor vi i Fremskridtspartiet har taget den stilling, som vi har. Med det mundhuggeri, der er mellem udenrigsministeren og de øvrige parti-ers ordførere om sagen, er det klart, at dette her ingenting fører til, medmindre Fremskridtspartiet slår i bordet og siger: Sådan skal det være, kære venner, og sådan bliver det!

Hvis udenrigsministeren havde været lidt smidig, kunne sagen have været klaret for 3 måneder siden eller for 6 måneder siden, det er helt klart.

(Kort bemærkning).

Jørgen Estrup (RV):

Paranoia eller ej, men de forestillinger, man har om, hvad der sker, kommer nu engang af folks gerninger. Når ministeren skriver noget i et svar, må man jo tro, at han mener noget med det, og når ministeren skriver, at det i sidste ende er ham eller hende, der afgør dispensationsadgangen, ja, så må man jo tro, at der menes noget med det. Det er jo heller ikke i modsætning til det, som udenrigsministeren har sagt i dag, nemlig at man vil forelægge det for Folketingets udvalg; det forhindrer som bekendt ikke, at man har truffet en anden beslutning.

Men det, som er det afgørende, er unægtelig, at hvis vi ikke finder en anden måde at forhandle med udenrigsministeren på, eller hvis regeringspartierne ikke ønsker at tale med os undervejs, jamen så er der ikke nogen løsninger på sagerne – sådan er det jo i den situation – og så får vi det resultat, som vi har oplevet i dag.

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Jeg må sige til hr. Jørgen Estrup, at jeg ikke er blevet bedt i samråd i Udenrigsudvalget i denne sag. Hvis hr. Jørgen Estrup havde nogle spørgsmål, havde det vel været naturligt at bede mig i samråd – og hr. Jørgen Estrup ved, at så kommer jeg altid gerne – og hr. Jørgen Estrup kunne have fået alle sine spørgsmål besvaret. Nu har han fået dem besvaret her, han har fået de svar, han ønsker, hvad ønsker hr. Jørgen Estrup mere?

(Kort bemærkning).

Glønborg (KRF):

Jeg synes blot, jeg var nødt til at gå på talerstolen, fordi hr. Aage Brusgaard udtalte sig, som om der har været mundhuggeri mellem udenrigsministeren og alle partiernes ordførere. Jeg gør opmærksom på, at jeg ikke i dag har haft noget mundhuggeri med udenrigsministeren.

Vi kan i denne sag egentlig være meget enige. Vi havde helst set, at man gennemførte det her på den måde, som udenrigsministeren har foreslået, og det har vi i al stilfærdighed skrevet i vores betænkningsbidrag; men vi kan også godt se, at den måde, som SF har foreslået, er en måde at gøre det på.

Derfor agter vi ikke at stemme imod SF's forslag, vi agter at stemme blankt, sådan som vi pænt har skrevet i betænkningen, og det mener jeg vi kan sige uden at mundhugges.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Ændringsforslaget, § 1, således ændret, og § 2 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) *Anden behandling af lovforslag nr. L 211:*

Forslag til lov om opholdstilladelse for statsløse palæstinensere fra Libanon.

Af Elisabeth Arnold (RV) og Marianne Jelved (RV).

(Fremsat 28/1 92. Første behandling 30/1 92. Betænkning 20/2 92).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Forhandling

Pia Kjærsgaard (FP):

Jeg må starte med at sige: Jeg tænkte det nok! Nogle havde måske troet, at der ville blive en længere debat under andenbehandlingen af palæstinensersærloven, men sagen er jo, at regeringspartierne på nøjagtig samme måde som de partier, der nu vil trumfe loven igennem, er interesserede i at få den så hurtigt som overhovedet muligt igennem udvalget, at der ikke skal være alt for meget polemik om sagen, og at den skal være afgjort, inden vi har fået ordentligt drøftet, hvad denne lov egentlig medfører.

Dér, hvor man så kan se at debatten foregår, er som sædvanlig i medierne. Hvad må man ikke læse i dagens B.T.! At de menige medlemmer – for det er jo dem, der bliver sendt i byen – ønsker et folketingsvalg om denne her sag. Det er jo også noget, det er populært at gå ud og sige til befolkningen, for regeringspartierne ved udmærket godt, hvad vælgerne mener om denne fuldstændig uanstændige særlovgivning.

Men hvad sker der så? De mere – hvad skal man sige? – ledende politikere inden for de forskellige politiske partier, f.eks. i dagens B.T. gruppeformand hr. Gammelgaard, afviser de menige medlemmers ønske om et valg med meget korte bemærkninger om, at den sag overhovedet ikke skal debatteres.

Hvad sker der så yderligere i dag? Der sker det, at jeg her i formiddags får et svar fra statsministeren på et spørgsmål til statsministeren om, hvilke parlamentariske konsekvenser re-

geringen vil drage, hvis dette forslag bliver vedtaget, hvilket det jo altså beklageligvis bliver. Statsministeren svarer, at regeringen er imod lovforslaget – ja, det er sivet ind – og at regeringen stemmer imod lovforslaget – det er også sivet ind. Men hvad der nok ikke rigtig er sivet ind hos menige medlemmer af regeringspartierne, er, at statsministeren ikke kan anbefale at udskrive et folketingsvalg på sagen.

Der er adskillige områder, som ikke er ordentligt belyst inden for denne særlov. Jeg har stillet spørgsmål til ministeren direkte, fordi der meget, meget hurtigt blev lukket af for spørgsmål i udvalget; derfor har jeg måttet gøre det personligt til ministeren.

Der er bl.a. et væsentligt spørgsmål, hvor jeg spørger, om ministeren på baggrund af oplysningerne om, at det reelle antal palæstinensere, der vil få asyl, hvis Det Radikale Venstres palæstinenserforslag vedtages, er ca. 470, vil oplyse den skønsmæssige størrelse af de omkostninger, det danske samfund påføres ved vedtagelsen af den radikale særlov. Det har jeg ikke fået noget svar på endnu, og jeg synes nok, det er væsentligt, at man oplyser om de økonomiske konsekvenser, som dette lovforslag får, når det bliver vedtaget.

Jeg kan ikke anbefale, at man blot skøjter hen over problemerne og haster lovforslaget igennem. Jeg vil anmode om, at forslaget kommer tilbage til udvalget, og at vi tager op, f.eks. hvad de økonomiske konsekvenser er. Efter de udtalelser, der er kommet fra regeringspartierne menige medlemmer om, at man på det nærmeste skulle have et valg – en folkeafstemning ville man ikke være med til, men et valg er der åbenbart nogle der ønsker – synes jeg nok, at vi må have sagen tilbage til udvalget.

Det er en skandale, hvis dette forslag bliver vedtaget. Jeg vil godt anklage landets justitsminister for simpelt hen at have lagt sin vilje i fru Marianne Jelveds håndtaske. Jeg synes, det er en skandale ud over alle grænser, at ministeren i så vigtig en sag blot kapitulerer over for Det Radikale Venstre, rækker armene i vejret og siger: Jamen der er jo et flertal uden om regeringen. Jeg synes, ministeren skylder at give en forklaring her fra talerstolen i stedet for bare at sidde i salen og lade tingene passere, som om intet var hændt.

Arne Melchior (CD):